

SENMANARI POPULAR, HUMORISTICH Y LITERARI

DONARÀ UNA LLISSÓ CADA DISSAPTE

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de Fontanella, núm. 5, entresol, 1.ª; Barcelona

Número solt 5 céntims. —❖— Atrassats 10 céntims.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona: semestre, 2 ps. un any, 3 ps.—Fora: semestre, 2'50 ps. un any, 4 ps.

"A ROMA POR TODO"

—Tots plegats aném á Roma;
 plens los cors d' una fé gran
 (y ab una barra de metro)
 li dirém tots: Pare Sant;

O ens reventeu als carcundas
 y 'ls llenseu l' excomunió
 y 'ls diheu que son heretjes,
 ó sinó..... sinó.... sinó.....

Als Senadors y Diputats de la oposició carlista en las Corts

Penetrat dels sentiments d'honor del antic poble espanyol, indignat com ho estarían los meus Majors, y segur de interpretar vostres desitjos;

Prohibeixo á nostres Senadors y Diputats á Corts sentarse en lo Parlament que va á sancionar una vergonya sens precedent en los anys de nostra Historia.

Vanas serían allí sas protestas, puig en aquell lloch, res d'espanyol hi té eco, y fora d'ell el País está cansat de vanas y estérils paraulas.

Tampoch podrián en ambient tan viciat, exigir responsabilitats als grans culpables que, ab increíble cinisme, prepararen la catástrofe, y als quals poch importaría que l'honra d'Espanya s'hagués esfonsat pera sempre, ab las escuadras de Montojo y de Cervera, en las aiguas de Manila y de Santiago de Cuba.

Deixemlos que consumin sols sa obra nefanda y destructora, y posém nosaltres en mans de Deu los destins d'Espanya, nostra Mare, amencassada de nous é irreparables desastres, preparantnos á portar á cap ab son Diví Auxili, tot quant la conciencia y el verdader patriotisme exigeixin de nosaltres.

CARLOS.

Palau Loredán, 8 de febrer de 1899.

ES INÚTIL

Es inútil que la premsa lliberal y assalariada, clami cada día y ab tota la forsa de sos atrofiats pulmons, contra 'l carlisme, demanant al Govern acorts de prevenció contra 'ls quins, ab orgull, ens dihem carlins, y suplicant en tots los diapasos als poders públics, que 'ns empresonin, que 'ns detinguin, que 'ns agarrotin, que 'ns desterrin y que 'ns fusellin.

Es inútil que 'ls orgas desafinats de «l'opinió pública» inventin quèntos més ó menys pornogràfics y sempre asquerosos é indignes de periódichs que pretenen passar per serios, á fi de presentarnos als ulls de la vella Europa, com ells voldrián que fossim, pro com no hem sigut, ni serém jamay.

Es inútil que mitja dotzena de ganduls sens ofici ni benefici vulguin soliviantar els ánimos de las personas honradas, y predisposarlas contra nosaltres, pera fer il·lusoria la saludable reacció que en favor nostre s'observa lo mateix á dins que á fora de nostra desgraciada terra.

Es inútil que 's pretengui ab injuriosas invencions, móurer y excitar «l'esprit lliberal» pera que posi murallas de carn, enfront de l'onada avasalladora del carlisme, que per la convicció s'ha imposat, y 's desitja per molts que avans lo temían, fent, la realitat dels fets, que se 'l apreciari en son verdader valor.

Tot es inútil; tot infructuós.

Lo carlisme seguirá sa vía y sa marxa reposada y majestuosa, sens deturarse á mirar tampoch á sos detractors, que desprecia.

Lo partit qu'ha resistit com roca incommovible las feras onas del mar tempestuós del lliberalisme doctrinari; lo partit qu'ha resistit xixanta anys de persecucions inexplicables; lo partit qu'ha sellat ab rius de sanch y ab torrents d'or sos ideals puríssims, y que sempre qu'ha volgut ha trobat soldats heróichs qu'han sabut morir en lluyta fera, com sempre moren los cavallers espanyols, besant la creu de sa espasa, emblema del honor y la hidalguia; lo partit que no ha mort ab més de mitj segle, durant lo que sos enemichs, amos del poder, l'han atacat ab boja valentia y crueltat sens precedent, hasta permétrer públics é infamants follets que pretenían profanar l'honra immaculada de personas que no podían defensarse en los sempre justos tribunals de justicia, lo qual—dit sia de pas—ademés d'indigne es cobart; lo partit que viu més de tres generacions, en una oposició radical y ab vida exhuberant, mostrantse compacte y unit, sens altra recompensa ni altre premi que la formal promesa d'un benestar social perfecte, dins de la imperfeccibilitat humana; lo partit quals homes moren pobres sens esperansa de viudedats, ni de títols, ni de riquesas per sas esposas, pares ó fills, y si sols al impuls sant d'un ideal sagrat; lo partit que sofreix ab resignació l'amarch desterro y sacrifica los plahers de la llar y l'amor de la familia pera oferirse de blanch á las iras infernals dels absolutistas fills de la tesis lliberal, cent voltas malheida per la Iglesia de Cristo; lo partit.... en una paraula,

que fá lo que fá 'l partit carlí, ni mor, ni s'assusta, ni s'aterra devant dels obstacles mil que á son pas troba.

Es inútil; será lo que ha d'esser, y lo que ha de sucsehir, sucsehirá. Que la marxa dels pobles, que dirigeix la Providencia, no la deté la miseria humana, ni 'ls exércits dels poderosos de la terra.

Deu, que doná al astre sa carrera en l'espai, al mar son llit d'arena, al torrent son curs de rocas y á las montanyas sas bases de pedra; Deu que regeix y ordena, en sos designis inescrutables la marxa de l'humanitat y dels pobles; Deu que dona á cada poble, lo que cada poble 's mereix; Deu que es omnipotent, en lí, y llegeix en lo futur de las nacions lo lloch de sa historia, Ell donará lo que á Espanya convinga, y los que ab Ell confiém, res ens torba, ni res ens contrista, y tranquils esperém lo desenllás dels fets, y no 'ns assusta 'l terme del camí per espinós y amarch que siga.

Y si ha de sucsehir; si hem de ser los instruments de la venjansa divina, contra aquets pobles qu'han fugit de Deu, y del deber cristiá.... ho serém, digan lo que vulguin masons y lliberals, consanguíneos de Lucifer, de qui procedeixen; ho serém sens temor y sens desmay, y tots, cadascú en son lloch d'honor, sabrán cumplir com han cumplert sempre los que de son Deu, de sa Patria, y de son august Jefe, han fet los tres més grans cults de sa vida.

Lo cor al cel, y la vista ficsa en los grans enemichs....

Y prou.

DE RHE CATÓLICA

I

En pocas épocas históricas, ha sigut tan precís y necessari, com en la present, per los alts interessos de l'Iglesia, lo parlar fort y clar, sens consideracions ni distingos, sobre 'ls assumptos relligiosos, perque tal volta en cap temps existía tanta hipocresia y tant finjiment, y tanta vilesa solapada, com en l'actual; l'Estat es católich, y católica la relligió oficial; tots volen esser católics, y fins los mateixos ministres responsables van á missa alguna qu'altra vegada, y asisteixen á las professons, si 'ls apreta; las arcas del tresor sostenen los gastos del cult católich, y donen als ministres del altar, un interés més ó menys mesquí del capital, que per ser de mans mortas, s'incautá l'Estat en virtut de la tant debatuda lley de desamortiació, y, aparentment, es la Relligió respectada per tots. Y per aixó, alguns católics tremolosos, ánimos de canti, qu'aumentan lo nombre dels confessors, pro qu'han donat negatiu contingent al dels mártirs, viuen tranquils en sas casas, satisfets de poder dir Pare-nostres en lo temple, conservant sepultada en sos pits de creyent, una fe assustadissa, y s'apartan de l'arena en que, per la Relligió de Cristo, lluytan los bons, so pretext d'evitar mals majors y possibles contingencias, que pretenen apoyar, quan no ab tergiversats texts canónichs, ab rahons de conveniencias socials y respectes humans que tapan hipócritament ab lo nom de *motius de prudencia*.

Mes, veus aquí que 'ls motius de prudencia, los respectes humans y las conveniencias socials, podran ser un modo molt cómodo d'eludir lo sagrat compliment dels debers cristians, pro no es ni ha sigut may, absolutament may, doctrina de Jesucrist, ni de sos apóstols, que oberta y heroicament lluytaren contra tot error doctrinari, filosófic, polítich y social, ja que 'n determinats cassos, pot aquet ab sas maquinacions y maquiavélichs procediments resultar més pernicios per l'Iglesia, que 'ls procediments de descarada persecució que llensa á las feras del Circo, lo cos dels creyents.

Per complacencias y consideracions y respectes humans, clavá Pons Pilat á Cristo en la Creu, y 'ls procediments astutament arters, y arterament astuts dels farisaicament hipócritas, é hipócritament fariseus, reberen llamp d'anatema en aquells mercaders indignes, sepulcres blanquejats, que del temple, assot en má, llensá Jesús y de la rassa malheida dels hipócritas sortí l'asquerosa figura del Iscariot, qu'ab traïdora besada de pau, entregá á son Mestre diví als deicides perseguïdors.

Impossible es que 's vulgui anomenar cristiá, lo qui tors, forsa ó trenca qualsevol dels vínculs qu'uneixen al home ab Déu, en qualsevol dels ordres de la vida individual, social, política y relligiosa, perque 'ls qui 'ls trenca, 's revela; qui 'ls tors, protesta, y qui 'ls forsa, pregona la superioritat del home sobre 'l ser Criador; y 'l que 's revela, ó protesta, ó reconeix la deïtat de la

rahó humana, blasfema sacrílegament de l'indiscutible autoritat de Déu, que substitueix per l'autoritat de las masses; y d'abim en abim, roda y 's despenja fins á l'absurda negació de la Divinitat.

Y si la protesta relligiosa es lo protestantisme, y la protesta filosófica es lo racionalisme, y la protesta social es l'anarquisme, la protesta política es lo lliberalisme, perque emancipa la política de la Relligió, perque admet com font d'autoritat la soberanía popular, pera tenir motiu de negar la soberanía y l'autoritat de Déu, perque es racionalista en sa filosofia, y atea en sa práctica, ja que la política que no se subordina á la Relligió, com filla á sa mare, es innegablement atea.

La política es purament humana, ja que l'ordre social es son fi; l'Iglesia es divina, ja que 'l fi ultraterre del home es son objecte.

¿Pot, donchs, l'home, ser católich lliberal? No. ¿Te 'l católich lo deber de perseguir lo liberalisme? Sí.

Ho probarém en lo próxim article.

ROGER DE LLURIA.

EN TRAMVIA

De dés que 'm permeto 'l luxu d'aná ab tramvía á dinar, trobo que 'm torno més sabi ¡sí senyors! més il·lustrat, puig que sento unas conversas y unas opinions tant grans.... que ¡vaya! poden ben creure que 'm tenen entusiasmat. Fa molt poquets días, eram lo cotxero (un home gras que tragina unas patillas de catorse ó setze pams), dos carboners de la Riba, quatre cobradores del Banch, un servidó y.... ¡no hi pensava! un guarda municipal y 's va desarrotllá 'l tema com jamay feu en Bismark. La qüestió aquesta versava sobre l'honor nacional y 'l cotxero deya:—Vaja, no vingueu aquí á enredar. Cuba va esser venuda, y lo més original es que ho fou per en Sagasta, per en Moret, per en....

—¡Cál! ¿que us creyeu que d'aquest modo (diu un cobrador del Banch) se venen islas d'aqueixas? Mestre ¿quí us ha engalipat? —Be, veureu, siga com vulga, la qüestió es que ho es, y en paus; podeu anarli al darrera ab un fluiol sonant. —Vosté *habla como un llibre*.— respón lo municipal. —Jo, cóm me veu, soch cotxero, sempre he sigut lliberal, pro ara vaig convencentme de que som uns animals molt pitjors que aquestas mulas que tenim aquí al devant. Y sino perque Don Carlos ve rodejat d'un aixam de capellans y de frares y dels de 'l cap esquarterat, casi 'm faria carlista d'aquets més aixelabrats capassos de agafar l'eyna y obrí als polítichs lo cap. Perque, vamos, ja no queda pas més remey, per sé honrat, y no *veure més potingas* ni més immoralitats, que f.... 'l camp d'aquí á Espanya ó ferse frare.... hermitá ó ab un dir Jesús, clavarse vuit ó deu tiros al cap.

Tal com vaig sentir ho conto; y si jo us ho he contat ab la mateixa rudesia ab que 'l cotxero parlá, no ho faig pas per altra cosa que per deixar ben sentat, que hasta 'ls més curts de *senderi*, que son menos il·lustrats y 's menjarían un frare fet ab naps, ó escaldufat, están farts de tanta m.... y de governs lliberals, y de las llibertats fulas dels que 'ns están fastudiant.

A. RIVS. P.

Respireu ben fort, estimats lectors, y escolteu lo que diu en Blanco:

“Jo crech que pera ser un bon cristiá no es precis anar contra la llibertat.”

Y es clar, burro, es clar. Si la bona llibertat la estimem los cristians sobremanera; pero, ¡ey! cristiá y... lliberal, aixó sí que no pot pas ser.

Y continúa el cap de burro:

“Al entregar Cuba ab 150.000 homes, vaig pensar en lo suicidi. Y tant dolor va causarme aquella determinació, que haguera preferit mil vegadas morir de fam al frente del meu exércit.”

¡Ara veyeu!

Va pensar ab lo suicidi, y el ruch, ni va saber pegarse un tiro.

Y en quant á preferir morir de fam, que ho conti á sa tia.

O á sa neboda.

Que á nosaltres, no 'ns ho farà pas creure ni á tiros. Ens hagués dit que preferia morir de fart.... paciència.

Torneu á respirar una mica, que ara parla en Martínez Trampas:

“Opino que 'ls militars no debem ficarnos en política, sino estar constanment al servey de la patria.”

¡Ah pillet de set solas!

¿Con que així opinas? ¿Y donchs, qué fas tú, sino fer política del matí fins al vespre?

Mireu que tenen bemols aquesta gent.

Y barra.

Espereus una mica, que encara no s' han acabat las bestias.

Ara parla en Primo de Ribera.

A la una, á las dos, á las....

“L' exércit se troba avuy en una situació tal, que'l de Portugal, apoyat per Inglaterra lo podría vencer.”

Y aixó es una gran veritat.

Sobre tot si el general en gefe fos en Primo de Ribera.

Perque no crech que 'ls portugueses tinguin un home tan sabata.

Y ab una creu de 10.000 pessetas.

Lo qu' es á Barcelona, lo Carnaval, gracias á Deu, no ha sigut ni chicha ni limoná.

Los catalans tenim una mica més de vergonya que 'ls madrilenys.

La llástima es que hi hagi hagut alguna població, com Vilanova, que alguns caps verts s' hagin venut l' enteniment, si es que 'n tinguessin.

Ni estem en temps de divertirnos, ni es hora oportuna de fe 'l ximple mentres en nostres ports arriban germans nostres morts de gana y.... de fastich.

Y tantas mares plorant la pérdua dels fills.

¡Deu s' apiadi dels poca-vergonyas!

La important Associació de Sant Lluís Gonzaga de Sant Pau, donará los diumenges de Cuaresma una serie de instruccions destinada especialment á la classe obrera. Estarán á cárrech del Rnt. Dr. D. Joan González Hernández y tindrán lloch á las sis de la tarde en dita iglesia parroquial.

També á la Juventud Católica donará una serie de Conferencias cuaresmals lo Rnt. Dr. Torres y Bages.

A “UN VIEJO MAESTRO”

(DEL «DIARIO CATALÁN»)

I

Lo que escriu «Un viejo maestro» en el *Diario Catalán* que 's publica á Barcelona, comentant la meva carta insertada en LO MESTRE TITAS, es una veritat com un temple digna de tenirse en compte.

Es una llástima que ni en los col·legis, ni en cap escola, s' ensenyi als joves las obligaciones y 'ls drets que tenen los ciutadans, al ser elegits pera desempenyar lo seu cárrech dintre dels Ajuntaments.

No parlo de grans ciutats, que per ser pocas constitueixen una excepció que confirma més la regla general. Als concellers de las grans ciutats, no 'ls faltan, en general, aptituts pera desempenyar los seus cárrechs; lo que 'ls falta, y en gran escala, es *moralitat*; lo que 'ls sobra, son *unglas*.

Parlém de poblacions petites.

En general, los alcaldes ignoran lo que son lleys municipals, las tramitacions que deuen seguir certs assumptos, lo que es la contabilitat. Y com que son la majoria personas dignas y honradas, no poden imaginarse lo dany que pot causar un mal secretari en una població, quan los membres que constitueixen la municipalitat son llechs en la materia.

No s' espantin altra volta 'ls secretaris, que jo no parlo més que dels dolents; dels *bons* penso parlar més endavant, y 'm sembla que 'm darán la rahó.

No basta que l' alcalde y 'ls concejals sigan bona gent y honrats; no basta aixó pera que la nau municipal camini vent en popa, puig he vist y conech alcaldes que, sent un modelo d' honradés, s' han vist embolicats en un procés; han vist desaparéixer com per encant los fondos del poble; s' han trobat en mil graves compromisos y han sortit de la alcaldia ab la nota de arbitrari, irregularisador, indisposats ab tothom y mal vistos per quins han necessitat de la alcaldia un certificat ó qualsevolga insignificant cosa.

Y no parlém de secretaris y alcaldes burros; perque sino, diria d' un poble de la plana de Vich, que per qualsevol document que hagi de dirigir á la superioritat, lo secretari ha de fer un viatge á Barcelona, ha de donar propina al oficial de secció perque li redacti, *untar* al jefe de Negociat perque li tramiti, y tot son gastos que han de pesar sobre 'l poble, que cap culpa té que un cacich los imposi un secretari més tou que un suru y un alcalde més encantat que un ensa.

Jo no he sigut may alcalde ni crech serho en ma vida, ni apte seria tampoch pera desempenyar tal honrós cárrech, pero la lógica y la rahó natural ensenya que 'l secretari es una de las primeras rodas que fan corre la gran máquina de la administració nacional y que regenerada aquésta, en vias de la regeneració total caminariam á marxas dobles.

Y no es que jo opini que la regeneració ha de ser de baix á dalt, sino al contrari; opino que deuria compensarse per dalt y seria més rápida y més profitosa; pero avuy no es possible, puig los de dalt no han de regenerarse més que á tiros.

Sí, senyor, «Viejo maestro», lo que proposa vosté es un magnífich pensament, puig ab alcaldes coneixedors de las lleys, y ab aptituts suficients pera prescindir dels secretaris (dolents, vull dir), ni serían possible 'ls cacichs, ni las tupidadas, ni las arbitrariedades, ni 's trobarian los Ajuntaments lligats á la voluntat del Gobernador per pó de un examen de llibres, etc., etc.

Es llástima lo que succeheix á Espanya. Pera res de profit hi ha interés. Hi haurá ministre de Foment que 's cremará las ceyes per formar un plan d' ensenyansa ab l' únich objecte de fastidiar al próxim y ferla impossible per lo cara y enredada; pero ¿de profit práctic? res, absolutament res.

¿Qué podém esperar d' uns governs que converteixen l' ensenyansa en una font explotable pera reforsar los ingresos y no en un medi per il·lustrar al poble y fer de cada individuo un ciutadá útil á la patria?

Acabaré en lo próxim número.

MORRAL.

Sant Hipólit de Voltregá, 14 de Febrer 99.

LITERATURA ASTRONÓMICA

Dins del elevat terreno de la literatura astronómica, correspón lo primer lloch á D. Emili Castelar, lo de la Historia d' Espanya.

Ell es lo que té la gracia ó l' habilitat de transportarse *allá dalt*, sentarse hipotéticament damunt d' un núvol, y xerrar de y ab las estrellas, usant la més fresca y *vaporosa* naturalitat.

Y altres mil han seguit lo invisible rastre que D. Emili per los espays deixá, y abandonant la literatura *terrestre*, s' han elevat ab montgolfier al·tiu, fins á las tremebundas alturas per hont rodolan los astres.

Al sol y á la lluna se 'ls ha arribat á dir marit y muller, prototipos del sant matrimoni, y aixó que may, ni per casualitat se 'ls veu junts, sino

l' un radera del altre com un xitxarell-lo enamorat detrás de la xicota.

Y ells ¡los pobres! sens pensar que pel planeta de Sagasta y Mac-Kinley (bon parell de porchs) s' ocupi ningú de sas més ó menys discutibles *fe-somías*, ni de sas més ó menys discutidas tacas, seguint despreocupats sas órbitas sobre las que eternament giran, seguint la dura lley de son fatal destí.

La lluna es, entre tots los astres, la més piropejada per poetas y amichs de la literatura astronómica.

Disco de plata li diuhen los uns, mentres al sentirho en López Puigcerver busca una escala per agafarla, y quedarse ab la *plata*, y fer pessetonas, fonament adorat de las societats modernas; *poética reina de los nocturnos amores* li clavan los altres; *diamantino broche* la nombran aquells, sens véurer que de *broche*, sols té 'l consonant pera *noche*, que es lo que 's busca; y epítetos y calificatius, originals y robats se llensan sobre l' inalterable carota de nostre satélit que, sens escoltar tanta adulació, jala, ala! segueix son camí etern é imperturbable.

Las estrellas, també jugan bastant en las *luminicas retólicas* dels literats astronómichs; lo primer que se li ocorreix á qualsevol aprenent de poeta d' aquets, al parlar dels ullassos d' una morena, es dir poch més ó menos: «*tos ulls semblan dos estrellas*, brillan com suaus lluheixen aquestas *llántias suspesas en l' éter del espay*, clavadas ab *claus d' or* damunt lo *paper blau del infinit*.» Y efectivament, ni l' espay es paper, ni las estrellas están subjectes ab claus d' or ni rabes fregits, ni están suspesas en cap puesto, sino lliures, y ben lliures, ni tenen res que véurer los ulls d' una xicota ab las estrellas del cel. ¡Faría goig una mossa ab dos estrellas per ulls! ¡semblaría un' óliba!

Res; capritxos com n' hi han molts y que no hi ha més remey que respectar, tota vegada que encara hi ha lectoras histéricas que s' entusiasman per los literats astronómichs, mes per aixó no deixan de resultar comparacions ridiculas, ja que no odiosas, y de abdós deu fugir lo literat, donchs—com diria un dels astronómichs—l' odiós y 'l ridícul son dos tacas que deslluheixen l' esplendor del sol que vivifica 'l mon del art. Hi ha que confessar, que si deixa aixó, tindria rahó sobrada.

No soch dels quins los agrada buscar tres peus al gat, pro sí dels que prefereixen l' elocuencia de la naturalitat á la literatura inconcreta y ampulosa que no conduheix á res més que á fatigar l' ingeni del autor y l' atenció del lector-mártir al que aquell clasca una reguitsella de párrafos sens sentit, carregats de figuras que *enlluernan*, ab las que 's remena tot lo mon del espay, y no 's deixa en pau desde'l guerrer Marte, al orgullós Júpiter, ni á l' hermosa Venus, ni á la modesta Lluna, ni al astre anónim qu' olvidat pels científichs y descubert al atzar pels artistas, gira silencios sobre sa órbita, com pobre desdixat á qui no 's nega la llibertat de voltar, plé de miseria, los carrers d' una ciutat.

Desengányinse 'ls literats astronómichs:

«Lo mentir de las estrellas,
Es un mentir molt segú,
Puig que no anirá ningú
A preguntárlosho á ellas.»

Y 'l mentir no es virtud; sino vici.

S.

¡POBRA MARE!

A MON AMICH JOAN CLAVÉ.

Mireula, ¡ay! com suspira,
que plorosa está sa cara,
com tota sola delira,
com vers al cel sos ulls gira
y á Déu prega ¡pobre mare!

La mort, quan menos pensava,
sens compació li ha robat
la joya que més aymava,
l' únich fill que li restava
en aquest mon desdixat.

Tos llabis, blanchs com la néu
que corona las montanyas,
murmuran ab pesar greu:
¡Pobre fill de mas entranyas,
ja no 't veuré més,.... adeu!

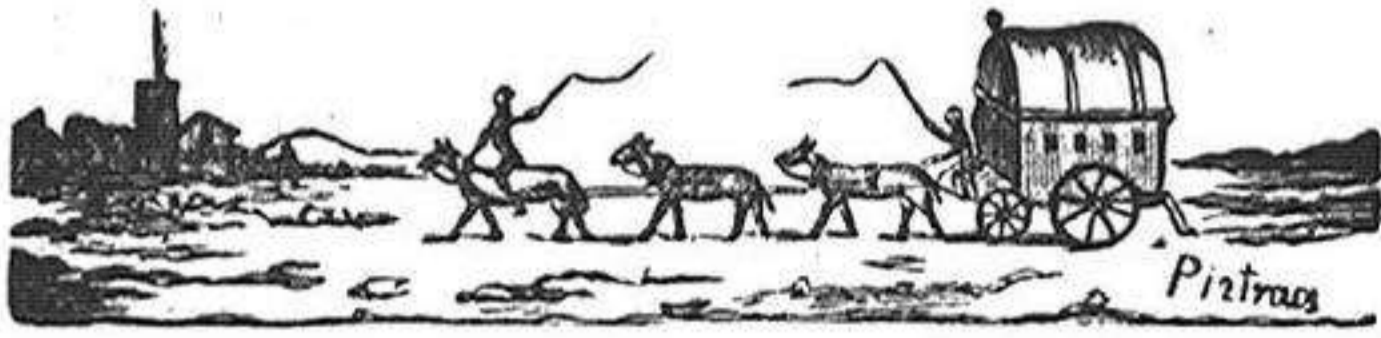
¡May més podré contemplar
lo somris de ta boqueta,
ni mos llavis ¡fer-penar!
may més podrán estampar
un sol petó en ta caretal

¡Ja may més, angel de Déu,
may més sentiré una veu
tant hermosa com la teva!
y ¡qu' era dolça, fill meu,
quan me deyas!... ¡Mare meval

Lo meu cor, cobert de dol
ja may més tindrà consol
sens lo bálсам de ton bes...!
¡Ja no 't cantaré may més
tot gronxante en lo bressol...!

PEPITO BASORA.

Valls, 1899.

CARTAS DE FORA

(AL PI DE LAS TRES BRANCAS)

Berga, 10 de febrer.

Aqueix quinzeneri, en contestació á la carta que desde aqueix lloch dias passats li enviarem, comensa per disculpar als estudiants catalanistas, dihent que l'autor d'aquella pinya no havia estat may á Solsona.

Estém conformes en aixó; pero 'ns sembla que havia d'haver estat no sols á Solsona, sino fins dintre lo Seminari aquell fulano que va encendre lo foch, suministrant al autor de dita pinya materia referent á una composició que sols fou llegida dintre 'l Seminari de Solsona.

Continúa lo Pi fentse fort y ferm en que 'l senyor Espar (va dir) que les bases de Manresa estableixen l'indiferencia religiosa y que catalanisme y masonisme son una mateixa cosa afegint que si no va dirho ab aqueixas paraulas, va ferho ab paraulas semblants y que aixó fou dit sens cap classe d'excepció.

Alabém la constancia y fermesa del Pi en no recular sa paraula dihent: *quod scripsi, scripsi*; mes permeti 'ns dirli que si no trau probas, ab la mateixa facilitat ab que él ho afirmaria, nosaltres podríam igualment negarho.

Ja veu que lo dir que en dita composició hi havia conceptes expressats ja en LO MESTRE TITAS que en la censura va dirse que en ella s'hi notava un *acre desapiadado* contra 'ls catalanistas (cosa que no va dirse de la composició del senyor Espar) y demés per l'istil no proban pas sa tan categórica afirmació.

Per lo tant si está tan cert de la vritat de lo que defensa, li supliquém que acudeixi al únich recurs que hi ha per probarla, que es citar las paraulas textuales en las que al Pi li sembla están contingudas les dues sobre exposadas ideas que varen motivar nostra primera carta y á veure si ab bona lógica deduhirá de ellas lo que ab tanta fermesa afirma.

Si axó logra nosaltres estém disposats á reconeixre y acatar la vritat, pro en lo cas contrari exigim del Pi semblant sacrifici.

Lo citar paraulas textuales no será cosa difícil al autor de ditas pinyas per mes que no haigi estat may á Solsona, tota vegada que mentres se llegia la composició de que tractém no hi faltava algún estudiant catalanista que per los seus fins va dignarse exercir lo càrrech de taquígrafo.

Si lo Pi no vol seguir aqueix procediment, doném per terminada la discussió, puig d'altra manera sería lluytar en un camp perdut.

Z.

**

LO SEMINARI DE GIRONA

Girona, 10 febrer 1899.

Es lo cas que, com ja portaren las columnas d'aquest periódich, farà cosa d'un any se fundá en lo Seminari de Girona una *Academia literari-científica musical* aprobada ja pel Rector del Centre docent, y vista més que ab bons ulls pels senyors catedràtics, tenía ja prop de doscents socis allistats y una junta més ó menos ben trovada.

Ab tant bons auspici y falaguera esperansa, y vist l'entusiasme entre l'element estudiantil, fins á les hores forsa ensopit, se feu un reglament que encare que en castellá, á pesar de la oposició de alguns, era forsa ben trovat. Se presentá donchs, lo reglament allá hont no's podia menys de presentar, á fi de tenir lo sagell de recomanació indiscutible.

Passá 'l temps, y 'l reglament no fou tornat, ni 's rebé cap contesta.

Sobre aixó corren dos opinions entre 'ls estudiants. L'una es de que 'ls esmentats estatuts no arribaren á mans d'allí ahont havian de arribar, y la segona es, de que, qui tenía autoritat, va dir que 'ls escolars se distraurien.

En quant á lo primer, no cal dir que gens de estranyar fora en semblant cas lo dit encallament de la dita associació, com tampoch cal dir lo mal fet que sería semblant acció.

En quant á lo segón, no ho volém, ni ho podém creure, per las rahons que exposarém.

No hi ha dupte; es el Seminari un centre de joves que deuen eixir un dia instruits per desempenyar un càrrech que necessita bon xich de ciencia, no sols per desempeñar-lo dignament, sino per presentarse un xich be al públich.

No n'hi ha pas prou de la Teología y Filosofia esco-

lásticas avuy dia, no. Malament s' haurá un jove aprofitat y cremat les cejes si després de poch li serveix per no saber cóm expresar les ideas y no sab arreglar una mica ab lo ropatge literari, los sechs silogismes y las áridas teories.

Avuy dia, en que cualsevol pinxo il·lustrat á la Violeta 'ns parlará y garrará pels cotxes de literatura, ¿no es convenient á un estudiant, que per no fer un paper desayrat algún dia, sápigá de qué li parlan?

No per aixó haurian de perdre lo més mínim las assignaturas, aixó no. En petites dossis, se podria anar trevallant, y, per qué no dirho? l'ensopiment de nostre Seminari s' despertaria y una obra de regeneració perfeccionaria altament á molts enteniments.

Haventhi, donchs, elements com n'hi ha, en nostre Seminari ¿per qué no dar una empenta á n'aquest moviment reaccionari germinat en lo cervell de tres ó quatre estudiants que molt be saben ó podrian saber los seminari-

En quant á distreuters, es una dificultat tan petita que casi no mereix ser rétuda.

Los estudiants si no tenen una cosa que 'ls trenqui la monotonia dels estudis, se 'n buscan un altre, y aixis aquí tindran una distracció profitosa.

No hi ha que negarho. Encare 's treu més profit dels estudis, si sense perjudicials en lo més mínim, se pot buscar algún profitós passatemp per rependre després ab més forsa l'estudi.

Aixis donchs, encare s'hi es á temps. ¡Estudiants del Seminari de Girona, avant y fora, desencallém l'Academia, encarrilemla y d'aquí ab temps palparém los bons fruits; aydats com som per los bons desitjos de molts catedràtics.

Y are, senyor MESTRE TITAS, li dono un mar de gracias, si 'm satisfá 'l gust de publicar-me la present, contribuint aixis no poch albon restabliment ó mellor, el renaixement literari escolar del Seminari de Girona. A més li prometo enviar á sas columnas, tot lo que 's fassi en lo sentit de que he parlat en aixa carta.

ALAH VOQUERCHS.

**

Mataró, 11 de febrer de 1899.

Molt estimat senyor Mestre: Si be es veritat que vosté no 'm dirá que soch molt inconstant, y m'agrada molt fer campanas, no obstant, no ho haurán fet de la mateixa manera 'ls lectors de son simpátich setmanari. Aixis donchs, vinch avuy á manifestar als lectors, que no es per culpa meua 'l que no continuhi ma tasca, y 'ls prometo que aixis qu' haurán passat certas circumstancias y cosetas (que vosté ja sab) ho empendré de nou.

Dech dir també á la molt digna junta y socis tots del Centre Moral-recreatiu (ans Centre Carlista), que no soch Polaviejista (gracias á Deu); que aprofitant certas dissensions, procuri armar sarau y fer passar mal de ventre á n'algú. Soch católich y carlista també, emperó no perteneixo com á soci al Centre ja citat.

Basta ser católich (prescindint de tota política) per atacar de frente á l'immoralitat y á las malas costums, treyent si es necessari, la careta d'aquells que sapiguent tothom que son...—diablos, volen passar per Sants. Dech advertir també, que ma intenció no es atacar á fulano ó menguano perque si, ó per ganas de divertir-me ni atacar á cap personalitat, res de aixó; solsament 'm propono atacar aquí, per tot y sempre, al vici. Aixis donchs, no han d'estranyar que ataquí (ab apariencia) á l'ajuntament de X; si ho faig, es perque s'ho mereix.

Perqué, no creguin 'ls Polaviejistas qu' han endevinat l'autor de la carta del dia 12 del mes passat; dech dilshi qu' están del tot enganyats, y que procurin no fer judicis temeraris, qu' es pecat, y sino qu' ho preguntin al «General tan Cristiano». Han de procurá també no enbolicarse allá hont no 'ls demanan. ¡Per ventura may 'ls he preguntat cuánts dias tenian (ni ganas que 'n tinch), per ells volguer sapigué l'autor d'aquella carta? ¡Aixó vos ensenya vostre Quefe?

Cuan jo cregui convenient y haigi passat la tempesta (...), tornaré, sens fer cas de polaviejistas ni tampoch de trincheraires (que pe 'l cas es igual), á continuar lo ja comensat, que en lo temps qu' estém passant, convé molt coneixer las personas que son bonas y també las que son dolentas.

Dispensi, senyor Mestre, de son deixeble y affm. S. S.

QUILPIQUIQUES'HORRASQUI.

XARADA

Eu una *hu tres* de Gracia
vaig sentí un cas molt salat:
Per un *hu dos* solitari
passejava un senyorás
llegint lo Diari d'en Brusi
qu' es una *dos hu* tarat;
quan ¡pataf! salta un *primera*
y 's posa á baladrejar
y se li fica entre camas,
lo tira á terra de cap;
pero, ab tanta mala sombra,

que 'l senyor caigué rodant
fins á la Riera d' en Malla
ahont va quedá estassat
y mitj convertit en coca
desde 'l gech á la total.

J. M. R.

GEROGLIFICH NUMERICCH

1 2 3 4 5 6 7	Nom d' home.
4 4 2 3 6 2	Material molt usat.
1 2 3 4 2	Nom de dona.
1 5 1 2	Per fumar.
1 2 3	Nom d' home.
4 2	Nota musical.
1	Consonant.

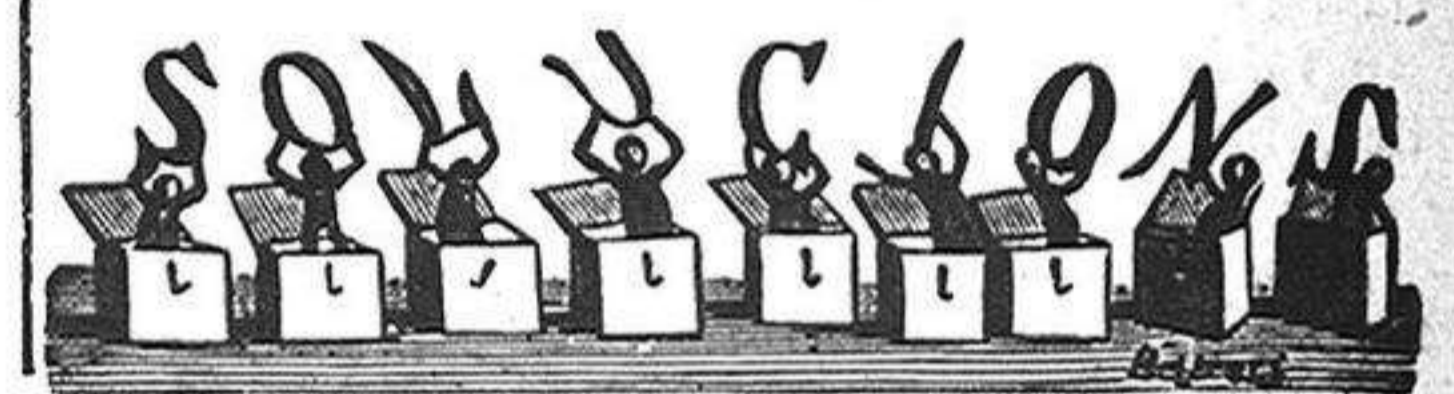
GEROGLIFICH COMPRIMIT

FUSELL DA

GEROGLIFICH

LA OC
I TIBIA I
TAT EE LA NEGRE ED
TOT TOT
LO LO
MURMURAR JUGAR

I. VIGATÁ.

Geroglífich numérich:

P
PAU
PAULA
ALA
A

Geroglífich comprimit: Sota teulada.

Geroglífich: Any nou, vida nova.

ALS PAGESOS Y COMERCIANTS DE VI

'Ls recomaném, pe'ls resultats que nosaltres n'hem tocat, el *Clarificant POWER*, el més eficaz de tots los coneguts, preparat sens cap procediment químic, pera vins blancs, negres y aiguardents.

Aquest clarificant deu usarse pera tota classe de vins, nous ó vells ans de oferirlos á la venda, poguent emplearse además en tota época del any. No sols no descolora 'ls negres sino que fa ressaltar més son propi color roig tan sollicitat en tots los mercats consumidors, deixantlos á la vegada de paladar més fi, ab quals ventatjes s' obté fácilmente dels compradors major preu del que pagarian pe' l mateix ví ans de clarificat.

Per la seva baratura y fácil aplicació ja 's recomana.

Dirigirse pera més detalls, á

J. M. Roma, Fontanella, 5, Barcelona.

Anunci del día

Gran Casa de Viatjers "LA PAU"

— DE —

RAMON VALLS

Situada al centre de la capital, á un tiro d' escopeta de tot arreu, ben servits y bona cara.

Hospedatge de 4 y 5 pessetas.

Plateria, 9 y 11; Barcelona.

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.